

Розділ І. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII - у першій половині XIX ст.

§4. Повсякденне життя

Активізуйте свої знання
rnk.com.ua/111686

Актуалізація опорних знань.

Фронтальна бесіда

ПРИГАДАЙТЕ

1. Що таке повсякденне життя?
2. Які риси були притаманні українському менталітету в XVI—XVIII ст.?
3. Як господарювало українське селянство в попередні століття?
4. Назвіть особливості повсякденного життя українців у XVI—XVIII ст.
5. Яким було становище жінки в цей період?

ОПРАЦЮВАВШИ ПАРАГРАФ ВИ ДІЗНАЄТЕСЬ:

- ☐ про взаємозв'язок між людиною і тогочасним навколишнім середовищем;
- ☐ які зміни у свідомості української спільноти;
- ☐ про основні види господарської діяльності українців;
- ☐ про особливості поселення, житла, одягу, харчування, шлюбно-сімейних відносин українського населення.

1-2. Людина і навколишнє середовище.

Менталітет українського народу

» Працюємо в парах.

Метод «Удвох».

Як умови
навколишнього
середовища
впливали на заняття
населення
українських земель?

АЯ Словник

Менталітет — спільне світосприйняття, світобачення, самоусвідомлення, спосіб мислення, поведінки й національного характеру, притаманні певному народу.

Ментальність — характеристика менталітету окремої людини або групи осіб, які є представниками певного народу.

- **Працюємо в малих групах. Метод «Синтез думок».**
Чим ментальність відрізняється від менталітету? Які нові явища з'явилися в українській ментальності в цей період?

АЯ Словник

Малоросійська ментальність - відмінний від української національної свідомості спосіб мислення що відображається в комплексі меншовартості українців.

Рутенство — сукупність настроїв і поведінки, пов'язаних із прихильним ставленням до австрійських Габсбургів підвладного їм українського населення, існували в період перебування українських земель у складі Австрійської (Австро-Угорської) імперії.

Зверніть увагу

Рутенство гальмувало розвиток національної свідомості західних українців і допомагало австрійцям зміцнювати свою владу в краї. Проте водночас рутенство було історично обумовлене ситуацією. Так, задовольняючи деякі потреби місцевої української спільноти, австрійці сприяли послабленню впливів польської спільноти на Галичині, угорської — на Закарпатті й румунської - у Північній Буковині.

3. Традиційні види господарської діяльності українського селянства наприкінці XVIII — у першій половині XIX ст.

► Працюємо разом.
Метод «Мозковий штурм».
Визначте зміни, що в цей час відбувалися в господарській діяльності українського селянства.

Дружини рибалок. XIX ст.

4. Поселення й житло

► Працюємо в малих групах. Метод «Акваріум». Які нові явища в зовнішньому вигляді поселень і житла на українських землях з'явилися наприкінці XVIII — у першій половині XIX ст.?

Вулиця в селі. XIX ст.

Побілена дерев'яна хата із солом'яною
Стіхою, с. Луги на Поділлі. XIX ст.

5. Одяг і харчування

- ▶ **Працюємо в парах.**
Метод «Удвох».
Укажіть характерні ознаки, притаманні одягу й харчуванню населення українських земель наприкінці XVIII — у першій половині XIX ст.

Приготування їжі. XIX ст.

Презентація до підручника «Історія України. 9 клас» (авт. А. Галімов, О. Гісем, О. Мартинюк, О. Сирцова)

6. Шлюб і сім'я. Становище жінки

А.Я Словник

Мала сім'я — сім'я, що складалася з однієї шлюбної пари (або одного з батьків) із неодруженими дітьми (або без дітей).

Велика сім'я — сім'я, що складалася з кількох шлюбних пар різних поколінь, які жили разом і вели спільне господарство.

» **Працюємо в парах. Метод «Асоціативна квітка».** Якими були особливості шлюбно-сімейних відносин і становище жінки наприкінці XVIII — у першій половині XIX ст.?

Дівчина за ткацьким верстатом. XIX ст.

Українські молодята. ХІХ ст.

✓ Цікаві факти

Однією з найголовніших подій у житті було одруження. У ХІХ ст. шлюбним віком вважалося досягнення 16 років для дівчини й 18 — для хлопця. Шлюб як акт створення нової сім'ї супроводжувався церковним вінчанням і відповідними записами в документах світської влади. Завершальним етапом укладання шлюбу ставало весілля, обряд якого сягав сивої давнини. З 1843 р. за рішенням Синоду РПЦ одружених зобов'язували жити разом після вінчання.

Інтерактивні вправи

СФОРМУЛЮЙТЕ СУДЖЕННЯ ПРО:

- ☐ вплив навколишнього середовища на життя і діяльність населення;
- ☐ зміни в менталітеті українського населення;
- ☐ господарську діяльність тогочасного селянства;
- ☐ поселення і житло, одяг і харчування українського населення;
- ☐ шлюбно-сімейні відносини й становище українського жіноцтва.

Знаємо і розуміємо

1. Порівняйте малоросійську ментальність і рутенство. Що в цих явищах спільне і відмінне?
2. Французький мандрівник Шарль-Луї Лезюр зазначав, що «українці великодушніші, відвертіші, ввічливіші, гостинніші, мають більший торговельний хист, ніж росіяни. Вони — є живим доказом перемоги свободи над людьми, що народилися в неволі». На які риси української ментальності звертає увагу автор?

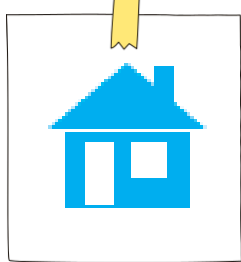
Застосовуємо і аналізуємо

3. Виконайте завдання з хронології. Скільки років тому П. Прокопович винайшов рамковий вулик?

Оцінюємо і створюємо

4. **Працюємо в малих групах.** Обговоріть і складіть меню повсякденного й святкового обіду представників різних верств українського суспільства.

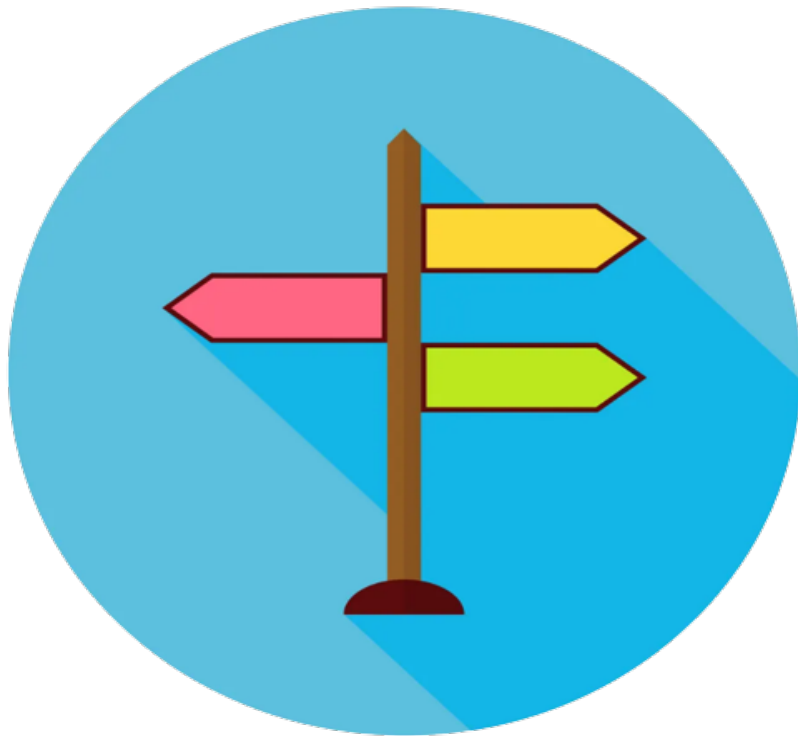
Пояснення домашнього завдання

- ❖ Опрацюйте § 4 підручника на с. 25–31.
- ❖ Дайте відповіді на запитання на с. 30–31.

Рефлексія «Знаю – хочу знати – дізнаюся»

Знаю

Хочу знати

Дізнаюся

